

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih DÖNMEZ tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim. 17.10.2022

Erkan BAŞ
İstanbul Milletvekili

Bartın ilinin Amasra ilçesinde bulunan Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) Amasra Müessesesi Müdürlüğü'ne bağlı maden ocağında 14 Ekim Cuma günü saat 18.15 sıralarında eksi 300 kotunda meydana gelen grizu patlaması sonucunda; patlama sırasında mesaide olan 110 işçiden 58'i kendi imkanlarıyla kurtulabilirken 41 işçi hayatını kaybetmiştir. Yaralı işçilerden 5'inin durumunun ise ağır olduğu bilinmektedir.

1. Sayıştay'ın 2018 ve 2019 TTK Denetleme Raporları'nda patlamanın gerçekleştiği maden işletmesinde olması gerekenden çok daha az vasıflı işçi istihdam edildiği, bu durumun üretimi ve iş güvenliğini etkilediği "*Ocaktaki üretimin, su tahliyesinin, hayati önem arz eden havalandırmanın devamlılığı, merkezi gaz izleme servisi tarafından 24 saat takip edilmesi gereken tehlikeli gazların ölçülmesi için sürekli değişen şartlara göre gerekli sistemlerin kurulması, bu sistemlerin arıza ve bakım çalışmalarının eksiksiz ve zamanında yapılabilmesi, bu durumun gerek işçi sağlığı ve iş güvenliği gerekse üretimin sürekliliği açısından olumsuz sonuçlara sebep olmaması için Müessesenin, hazırlık, tamir tarama, bakım onarım, elektro-mekanik vb. işçi noksanlıkları bir an önce giderilmelidir*" ifadeleriyle belirtilmektedir. Bu konuda ilgili birimler hangi tedbirleri almışlardır? Dikkat çekilen nitelikli personel eksikliği giderilmiş midir?
2. 41 maden işçisinin hayatını kaybetmesine neden olan kazada yukarıda belirtilen hayati sistemlerdeki aksamaların rolü var mıdır?
3. O zamanki ismiyle Aile Sosyal Politikalar ve Çalışma Bakanlığı'nın madenlerde yaptığı teftişlere dair 2018 yılı genel değerlendirme raporunda; "*Yeraltı maden işyerlerinde merkezi izleme sisteminin olmaması/çalışmaması, ikinci bağlantı yolunun bulunmaması gibi konular oluşturmaktadır. Bu durum maden işletmelerinin büyük bir kısmının üretim faaliyetlerinin de düzenli olmasını sağlayacak temel güvenlik tedbirlerini almadıklarını, bu eksikliklerini teftiş sırasında tamamlamaya çalıştıklarını göstermektedir. Özellikle yeraltı madenciliğinin ilkel metotlarla yapıldığı işyerlerinde tekrarlanan iş sağlığı ve güvenliği ihmallerinin iş kazası sayısını artırması muhtemeldir*" ifadeleri yer almaktadır. Yaşanan kazada bu raporda bahsi geçen merkezi izleme sistemlerinin olmaması/çalışmaması sorunu ne kadar etkili olmuştur? İşletmeye ait ocaklardaki izlem sistemlerinin kazadan önceki performansları hakkında bilgiler kamuoyuyla şeffaf biçimde paylaşılacak mıdır?
4. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın katıldığı yaşamını yitiren madencilerden birinin cenaze töreni sırasında kardeşini kaybeden ablanın kardeşinin "*Burada gaz kaçağı var, bizi yakında patlatacaklar*" dediğini aktarmış ve "*Nasıl ihmal oldu?*" sorusunu yöneltmiştir. Benzer ifadeler hayatını kaybeden başka madenci yakınlarınca da gündeme getirilmiştir. Madencilerin son günlerde dile getirdikleri bu tür kaygılar kazadan önce ve/veya sonra soruşturulmuş mudur? Madenci yakınlarının bu ifadeleri ve gündeme getirdikleri sorulara yanıtınız nedir?
5. Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürü Kazım Eroğlu'nun 2013'te Kozlu'da 8 işçinin yaşamını yitirdiği maden kazası davasında sanık olmuş ve ceza almıştır. O sırada TTK Kozlu

Müessese Müdürü olan Kazım Eroğlu ile Yardımcısı Nurettin Yılmaz tali kusurlu sayılarak TCK 85/2 maddeye göre haklarında 4'er yıl hapis cezası verilmiştir. TCK madde 62'ye göre 1/6 indirim yapılarak haklarında 3'er yıl 4'er ay hapis cezasıyla mahkumiyet verilmiş, tedbir uygulanarak para cezasına çevrilmiştir. Sicilinde, daha önce de ciddi bir maden kazasından dolayı cezası bulunan bir bürokratin terfi ettirilmesinin nedeni nedir?

6. Türkiye ILO verilerine göre; Avrupa ülkeleri ve ABD'nin çok çok üzerinde maden kazası oranlarına sahiptir. Yakın zamanda toplumun hafızasında hala canlı biçimde yerini koruyan, 301 madencinin yaşamını yitirdiği Soma Katliamı yaşanmıştır. Bu veriler ışığında Enerji Bakanlığı'nın ve Çalışma Bakanlığı'nın ilgili birimleri başta olmak üzere konuyla ilgili kamu kuruluşlarının, bürokratların ve bizzat bakanların katıldığı, madenlerdeki iş kazalarını önlemeye ilişkin, özel bir plan, bir yol haritası var mıdır? Uzmanların, sendikaların, akademinin, odaların ve yetkililerin katılımıyla uygulanabilir bir strateji ve acil eylem planı oluşturulmuş mudur? Başka ülkelerdeki kaza oranlarıyla bizdeki arasındaki aşırı orantısızlığın nedenleri üzerine araştırma yapılmış mıdır? Yapıldı ise varılan sonuçlar nelerdir? Kaza oranlarının görece düşük seyrettiği ülke deneyimlerinden yararlanmak için yapılan girişimler nelerdir?
7. Amasra'daki patlamanın ilk saatlerinde AFAD, patlamanın trafodan kaynaklandığını ifade etmiştir. Bu açıklamanın gerekçesi nedir? Bu tür dezanformasyon yaratan, açıklamaların sorumluları hakkında işlem yapılmakta mıdır?
8. Kazanın yaşandığı maden sahasını 5 Ekim 2022 tarihinde Sayıştay Başkanlığı Enerji Grup Başkanı İbrahim Özkarcı'nın uzman denetçiler eşliğinde ziyaret etmesinin amacı nedir? TTK Genel Müdürü ile tam da kazanın meydana geldiği -300/-350 kotları arasında niçin incelemelerde bulunulmuştur? Bir ihbar mı yapılmıştır? Neden böyle bir incelemeye ihtiyaç duyulmuştur? Bu rutin bir uygulama mıdır?
9. Kazadan 24 gün önce, 20 Eylül 2022 tarihinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez'in de tam da bu işletmeyi ziyaret etmiş olmadı tesadüf müdür? Art arda gerçekleşen bu üst düzey ziyaretlerin özel bir nedeni var mıdır? TTK'nın kaza sonrası yaptığı açıklamada bu ziyaretlerden "nezaket ziyareti" olarak söz edilmektedir. İlgili bakan ve Sayıştay uzman denetçileri bu ziyaretlerde gerekli teftişlerin yapıp yapılmadığını sorgulamışlar mıdır? Maden gibi en tehlikeli bir işkolunda salt nezaket ziyareti yapmak, işçi sağlığı ve iş güvenliği konularında bilgi alış verişinde bulunmamak kabul edilebilir bir davranış mıdır?